

Paperezko bizitzak
MANU LÓPEZ GASENI
Pamiela, Iruñea, 2012

Fikziozko errealitatea

Manu López Gaseniaren eskutik datorkigun eta *Paperezko bizitzak* izenburua duen liburu hau triptiko baten moduan irekitzen da irakurleen begien aurrean, dialektikan parte hartzen duten osagaiek ere hemen bertan beren presentzia aldarrikatuko balute bezala. Izan ere, irakurlea, idazlea eta bien arteko harremana da triptiko honetan agertzen zaizkigun oinarritzko osagai horiek. Lehenengo osagaia irakurlea da, kasu honetan Isabella izeneko neska. Irakurle amorratu hau konturatu da berak miresten duen idazle baten liburuetan gero errealitatean gertatuko direnak azaltzen direla gertatu baino lehenago kontatuta. Gertakari horrek harridura sortzen dio eta harridurarekin batera benetan zer gertatzen ari den jakiteko irrika. Misterioak idazlearekiko susmo ilunak piztera ere eramango du. Hori dela-eta, idazlearekin jarriko da kontaktuan eta bere susmoak jakinaraziko dizkio, zeren nola da posible idazle batek gertatu baino lehenago zerbait kontatzea, bere idazkien bidez errealitatean eragiteko nolabaiteko ahalmenik ez badu? Eta hemen hotsean hain antzekoak diruditen kausalitate eta kasualitate kontzeptuekin egiten dugu topo: idazleak idatzitakoaren eta gero gertatutakoaren artean kasualitate harremanik ba ote dago? Ala zerikusirik ez daukaten gertakari

14 +

solteak dira? Idazleak neska e-mailez planteatzen dion misterioan sartzea erabakitzen du eta horrela bien arteko e-mailen trukaketa sortzen da. Nobela labur hau triptiko moduan aurkezten dela esan dut hasieran: lehenengo partean irakurlea dugu narrazioaren erdigunea; bigarrenean, idazlea; eta amaieran elkarri bidalitako e-mailen transkripzioa agertzen zaigu. Bestaldetik, liburu intriga istorio baten moduan irakur badaiteke ere (Isabellak kointzidentzia horien atzean dagoen misterioa argitu nahi du) benetako intrigak beste bide batzuetatik bideratuko ditu irakurleak: literaturaren, fikzioaren eta errealitatearen izaeraz hitz egiten zaigu bertan, haien arteko harremanez, zoriaz eta gizakiek hari solteak lotzeko duten beharraz. . . Gazteei zuzendutako liburu izanik, azkenean tonu didaktikoa ere nabarmetzen da, baina ziur nago irakurzaileek, gazte zein heldu, gozatuko dutela nobelaxo hau irakurtzean. Liburuan aurkezten den istorioari bakarrik falta zaio beste urrats bat gehiago ematea Borges-en gustuko istorioa sortzeko: bertako pertsonaiak beraiek ere paperezkoak direla konturatu, beren bizitzak ere fikziozkoak direla.

Javier Rojo

Barku madarikatua
EMILIO SALGARI
SEVE CALLEJAREN BERTSIOA,
MITXEL MURUAK ITZULIA
Alberdania, Irun, 2011

Itsasoaren egarriz

Salgari XIX. mendeko itsaslapurren istorio sortzaile arrakastatsua izan zen. Hil zela iaz bete ziren 100 urte, eta urteurren hori gogoan hartuta, Alberdania argitaletxeak, Seve Callejaren edizio zaindu eta interesgarriari esker, itsas ipuin sorta ederra eskaini digu.

Julio Verne, Rudyard Kipling, Stevenson eta beste zenbait idazleek itsaso zabala aukeratu zuten irudimenaren eszenatokitzat, eta protagonista nagusi piratak izan ziren.

Geroztik, literaturak eta zineak, denon oroimean gordeta dugun itsaslapurren irudi epiko eta poetikoa erakutsi digute. Horrela, idealizatu ditugu piraten askatasun egarrria, altxor misterioetsuaren bilaketa eta ekaitzen artean gertatzen ziren itsas borroka odoltsuak.

Salgarik, marinel hauen ibilerak hizpide hartuta, giro propioa sortzen asmatu zuen. Abenturazko kontakizunen ezaugarri guztiak batu zituen, eta, hala, paraje exotiko eta lurralde urrunetan zebiltzan Kortsario Beltza edo Sandokan bezalako heroi gogoangarriak gazte askoren imaginarioan betirako geratu ziren.